

Latvijas pašvaldību aptauja par atbalstu aizbildņiem un audžuģimenēm

Tatjana Caune
Tiesībsarga biroja
Bērnu tiesību nodaļas juriskonsulte
Rīga, 11.12.2014.

Bērna tiesības uz aprūpi ģimeniskā vidē

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.pants:

(3) Šķirot bērnu no ģimenes, viņam tiek nodrošināta ārpusģimenes aprūpe pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē (...). Bērnam primāri tiek nodrošināta iespēja augt pie aizbildņa vai audžuģimenē.

(3¹) Ārpusģimenes aprūpi bērnu aprūpes iestādē nodrošina, ja aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē nav piemērota konkrētam bērnam. Bērnu aprūpes iestādē bērns atrodas līdz brīdim, kad viņam tiek nodrošināta piemērota aprūpe pie aizbildņa vai audžuģimenē.

Kāda ir pašvaldības loma?

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66.pants,
likuma "Par pašvaldībām" 15.panta 8. un 23.punkts

Pašvaldība atbilstoši likumam:

- īsteno bērnu tiesību aizsardzību attiecīgajā administratīvajā teritorijā

- nodrošina ārpusģimenes aprūpi tiem bērniem, kuriem uz laiku vai pastāvīgi nav savas ģimenes vai kurus viņu pašu interesēs nedrīkst atstāt šajā ģimenē.

Kā pašvaldības var veicināt audžuģimeņu un aizbildņu skaita palielināšanos?

➔ Informatīvie pasākumi

➔ Atbilstoša atbalsta un palīdzības sniegšana:

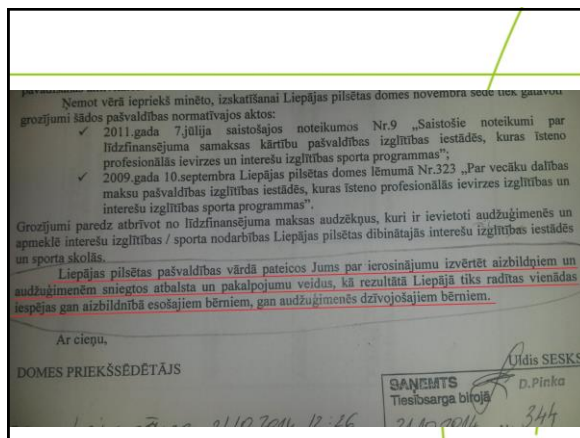
- materiālais nodrošinājums
- apmācības
- speciālistu palīdzība aprūpētājiem un bērniem
- atvieglojumu noteikšana
- atbalsta akcijas
- attieksme pret aprūpētāju kā sadarbības partneri
- u.c. palīdzība un pakalpojumi

Latvijas pašvaldību aptauja

09.06.2014. - Tiesībsarga vēstule visām 119 Latvijas pašvaldībām

- aktualizēt jautājumu par atbalstu aizbildņiem un audžuģimenēm pašvaldību līmenī
- rosināt pašvaldības izvērtēt iespējas noteikt atbilstošus atbalsta un palīdzības veidus aizbildņiem un audžuģimenēm
- līdz 20.10.2014. sniegt informāciju par pašvaldības atbalsta un palīdzības veidiem aizbildņiem un audžuģimenēm

apmēra.

Pilngadību sasniegušiem bērniem bārepiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (arī aizbildnībā esošajiem bērniem) pašvaldība sociālo pabalstu veidā izmaksā vienreizēju pabalstu pastāvīgas dzīves uzsākšanai 128,08 EUR, pabalstu sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei – 284,57 EUR. Ja bērns turpina mācības, tad saņem ik mēnesī 64,03 EUR, kā arī mājokļa pabalstu īres izdevumu un komunālo maksājumu samaksai.

Ja aizbildņu ģimene pēc saviem ienākumiem atbilst Saulkrastu novada noteiktajam maznodrošinātās ģimenes statusam, tad viņiem ir iespējas saņemt atbilstoši saistošajos noteikumos paredzētos pabalstus - mājokļa pabalstu, veselības pabalstu, pabalstu bērnu izglītībai un audzināšanai.

Nemot vērā smago finansiālo situāciju, kādā atrodas Latvijas pašvaldības, kad to budžeti tiek izmantoti nemitīgai valsts budžeta papildināšanai, Saulkrastu pašvaldība, tuvākajos gados neredz iespēju papildus uzņemt valsts finansējamās funkcijas.

Ar cieņu,
Priekšsēdētājs

Ervins Grāvītis

Audzūģimenes finansēšanas kārtība

Ministru kabineta 19.12.2006. noteikumi Nr.1036 „Audzūģimenes noteikumi”

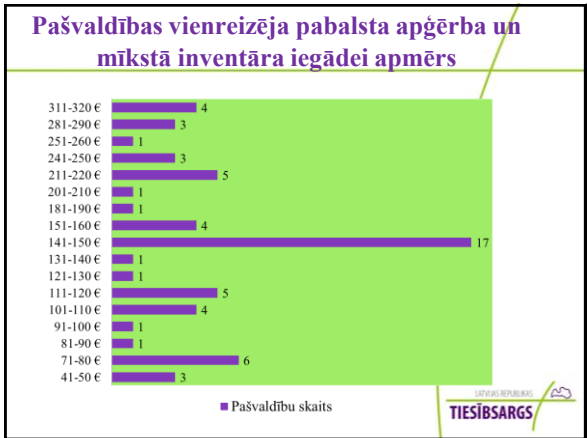
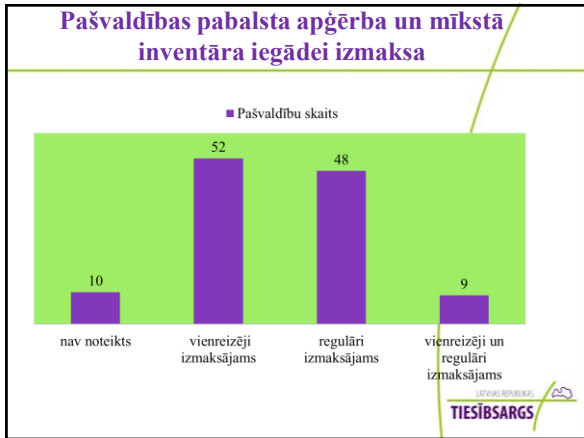
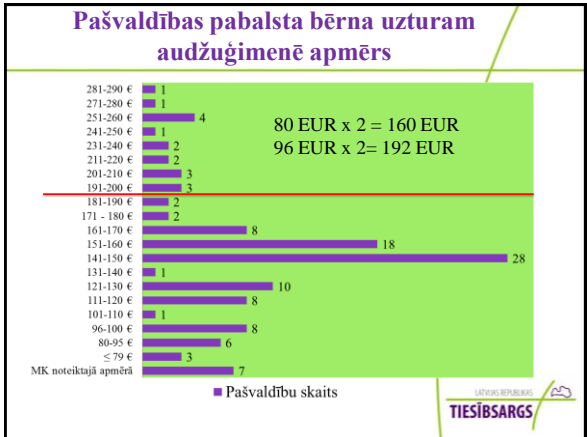
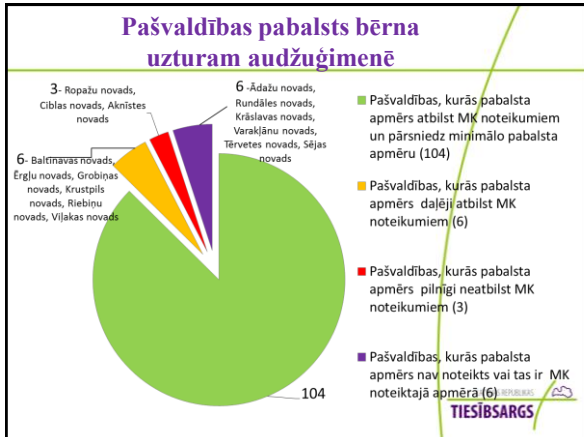
Valsts:

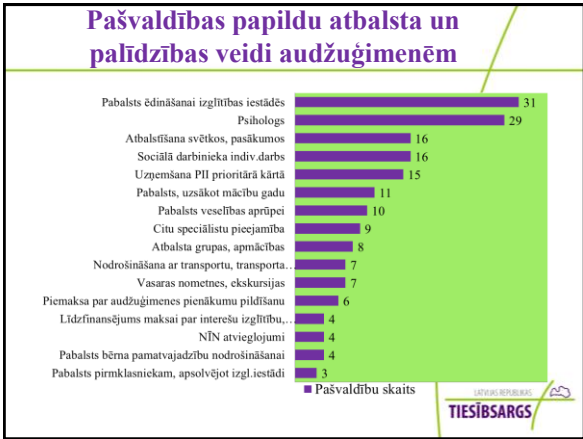
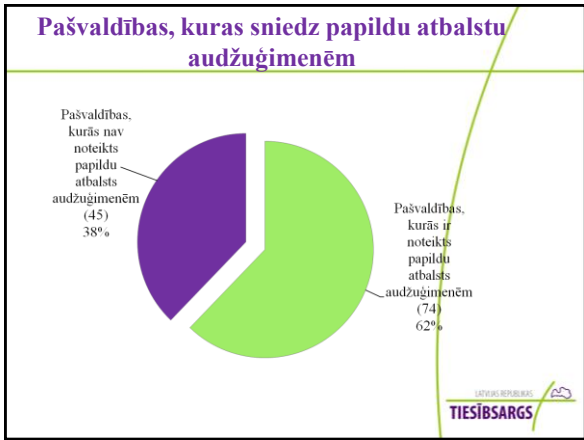
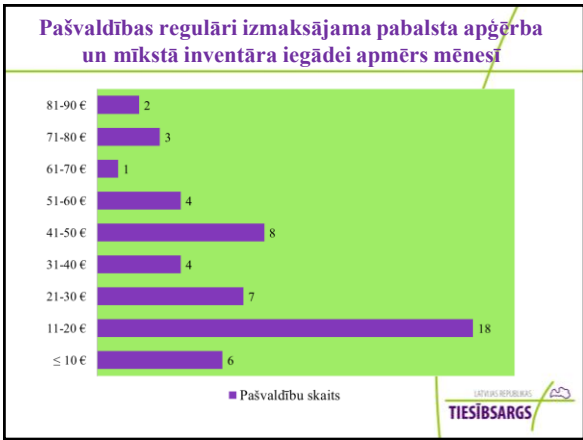
- Atlīdzība par audzūģimenes pienākumu pildīšanu 113,83 euro mēnesī neatkarīgi no tai audzināšanā nodoto bērnu skaita

Pašvaldība:

- Pabalsts bērna uzturam – ne mazāk par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru (pašlaik 80-96 euro mēnesī katram bērnam, atkarībā no bērna vecuma)
- Pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei vai pabalsta vietā apģērba, apavu un nepieciešamo lietu izsniegšana

TIESĪBSARGS

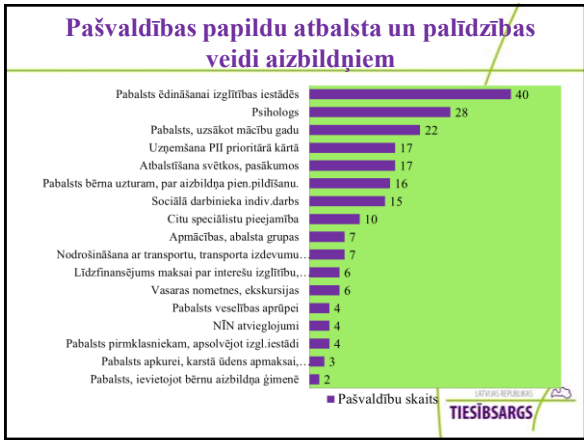
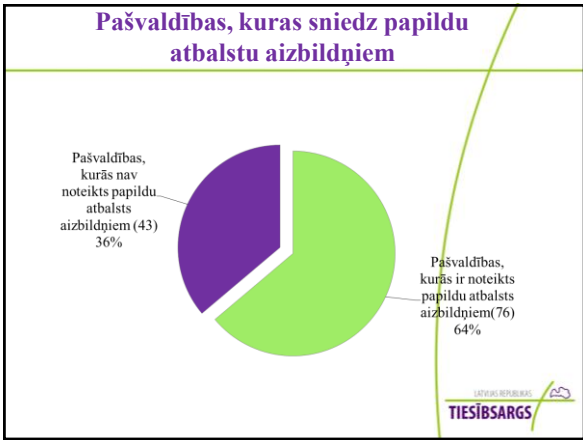
Aizbildnības finansēšanas kārtība

Ministru kabineta 22.12.2009. noteikumi Nr.1643 "Kārtība, kādā piešķir un izmaksā pabalstu aizbildnim par bērna uzturēšanu"
Ministru kabineta 22.12.2009. noteikumi Nr.1600 "Kārtība, kādā piešķir un izmaksā atlīdzību par aizbildņa pienākumu pildīšanu"

Valsts:

- pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu - 45,53 euro mēnesī
- atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu - 54,07 euro mēnesī

Aizbildnim ir pienākums nodrošināt, ka bērns saņem uzturlīdzekļus no saviem vecākiem (Bērnu tiesību aizsardzības likuma 35.panta ceturtdaļa)

Secinājumi

1. Atsevišķas pašvaldības neizprot nepieciešamību atbalstīt aizbildņus un audžuģimenes
2. Atsevišķās pašvaldībās pabalsta bērna uzturam apmērs ir mazāks par valstī noteikto minimālo pabalsta apmēru
3. Pašvaldības pabalsta bērna uzturam apmērs nesedz faktiskos bērna aprūpes izdevumus
4. Pašvaldības atbalsta trūkums aizbildņiem
5. Psihologa un citu speciālistu nepietiekama pieejamība
6. Pašvaldības finansējums aizbildņiem un audžuģimenēm ir vairākas reizes mazāks, salīdzinot ar institucionālo aprūpi

Izmaksas

Aprūpe bērnu
aprūpes iestādē ~
700 EUR/mēnesī

CIK?

Aizbildnis

VAI

Audžuģimene

CIK?

Sociālais darbs ar ģimeni

Paldies!

Tiesībsarga 2014.gada konferences materiāli būs
pieejami www.tiesibsargs.lv